Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
8 АВГУСТ 1973 й.
ЧОРШАНБА
№ 184 (2168).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21 йилдан бери темирчилик касбини улуғлаб келаётган Одил Юсупов трактор заводининг моҳир пешқадам ишчиларидан бири. Бу ишлаб чиқариш новатори шахсий беш йиллик топшириқларини уч ярим йилда бажаришга аҳд қилган.

СУРАТДА: О. Юсупов.

И. Шоиноғомов фотоси.

«Ўроқ ва Болға» иттифоқи

ҚАНОТСИЗ САМОЛЁТЛАР

Республикамизнинг бепоён далаларида пахта йиғим-терим кампанияси бошланишига ҳам оз вақт қоляпти. Бу йил «зангори кема» капитанлари камида 2,5 миллион тонна «оқ олтин»ни машиналар билан териб олишга аҳд қилишган. Бунга ғўза баргларини юксак сифатда дефолиация қилмасдан туриб эришиб бўлмайди, албатта. Бу ишда «Ташхимсельмаш» заводи коллективи ишлаб чиқараётган «ОВХ—14» чанглагич-пуркагич машиналари деҳқонга қўш қанот бўлмоқда. Ғўза баргини тўкишда юзлаб самолётлар билан бир қаторда ана шу чанглагич-пуркагичлар ҳам иштирок этади.

Ердан туриб ғўза баргини тўкиш бир қатор афзал томонларини кўрсатди. Ана шуни ҳисобга олган завод ишчилари беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин кўпайтиришга қарор қилдилар. Улар бу йил 4 мингта пуркагич машиналари ишлаб чиқаришга бел боғлаганлар. Бу — беш йиллик охири учун белгиланган маррадир.

Бугун биз газетамизнинг иккинчи саҳифасида «ОВХ—14» машинасининг ижодкорлари ҳақида, бу агрегатнинг ишига берилган юксак баҳолар тўғрисида ҳикоя қиламиз.

1973 БЕШ ЙИЛЛИК: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛ — МЕҲНАТ ВАХТАСИ

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ, КЎПЛАБ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАЙЛИК!

Ишчи ўйлари

Ваъдага вафо

Интилганга толе ёр, деб айтишади. Бу ҳикматнинг нечоғлик тўғрилигини заводимиз мисолида ҳам кўрса бўлади. Кам маблағ сарфлаб, кўплаб сифатли маҳсулот тайёрлаш шиори асосида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида фаол қатнашаётган корхонамиз ишчилари қувончли натижаларни қўлга киритаётир.

Иккинчи квартал якунлари бўйича турдош корхоналар ўртасида энг яхши кўрсаткичларни қўлга киритганлигимиз учун биз нефть ва газ саноати ходимлари пойтахт область касаба союзлари комитетининг иккинчи даражали дипломи билан тақдирландик. Бу мукофотдан илҳомланган коллективимиз шу кунларда ҳам суръатга-суръат қўшиб ишлаяпти. Ўтган июль ойи топшириғи муддатидан икки кун аввал бажарилди. 270 минг сўм ўрнига салкам 300 минг сўмлик тўрт ҳамда икки комфорли газ плиталари, горелкалари ишлаб чиқариб, мижозларимизга жўнатдик.

Шу даврда меҳнат унумдорлиги олти процентга ўсди. Бу кўрсаткич социалистик мажбуриятимизда белгиланганидан беш баравар ортиқдир.

Ўз меҳнат ғалабаларини янада мустаҳкамлашга ҳаракат қилаётган заводимиз меҳнат аҳли тежамкорлик режимига ҳам қатъий амал қилаяпти. Бу ҳаракатда актив қатнашиш 11 тонна рангли ва қора металлни тежаб қолиш, 15 минг киловатт-соат электр қувватини ва бошқа кўплаб материал ҳамда хом-ашёни иқтисод қилиб қолишга ёрдам берди.

Коллективимиз қучаётган меҳнат зафарларида Л. Казанцева, Е. Губиналар методи асосида ишлаётган машъалларнинг ҳиссаси баракали бўлмоқда. М. Михлеева корхонамизда вақтдан ўзиб ишлаётган ишчиларининг олдинги сафида боряпти.

Ҳал қилувчи йилнинг қолган даврида ҳам биз, ишчилар олдида катта вазифалар турибди. У ҳам бўлса, йил охиригача 1,5 миллион сўмга яқин сифатли маҳсулот ишлаб чиқариб, буюртмачиларимизни мамнун этишдан иборат. Биз ваъда бердикми, албатта ўз сўзимиз устидан чиқамиз. Бугунги кундаги меҳнатимиз ана шундан далолат бериб турибди.

Х. САЪДИЕВ,
Газ аппаратлари заводининг ишчиси.

ЭНГ ЯХШИ МУРАББИЙ-ТЎҚУВЧИЛАР

Тошкент тўқимачилик комбинатининг 2-йигирув фабрикаси қайта тараш цехининг йигирувчиси Р. П. Семендева ва шу фабрика 1-тўқув цехининг йигирувчиси А. С. Верзилиналарга республикада энг яхши мураббий-тўқувчи деган фахрий унвон берилди. Шунингдек, уларга республика енгил саноат министрлиги дипломи ва пул мукофоти топширилди.

Бу икки тўқувчи комбинатда ташкил этилган ўзаро социалистик мусобақада яхши натижаларга эришиб, ғолибликни қўлга киритдилар. Бундан ташқари, улар ўз касбларини бир неча ёш йигит, қизга ўргатдилар.

Куни кеча комбинатда йиғилиш бўлди. Унда корхона 2-квартал планларини бажариш бўйича енгил саноат министрлигига қарашли корхоналар ичида биринчи ўринни эгаллаганлиги қувонч билан қайд қилиб ўтилди. Комбинатга республика Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон енгил саноат министрлигининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

1975 ЙИЛ ҲИСОБИГА

Бугун

Тошкент офсет фабрикасида 1974-1975 ўқув йилига дарсликлар чиқаришга тараддуд бошланди.

Корхона коллективи 1973-1974 ўқув йилига мўлжалланган ўқув қўлланмаларини нашр этиш планини муддатидан олдин бажарди. Ўрта ҳисобда 1 миллион 300 минг дарслик тайёрланди.

Меҳнат муваффақиятларини қўлга киритишда офсет цехининг коммунист Л. Аҳмедов бошлиқ бригадаси аъзоларининг катта ҳиссалари бор.

Фабрика ишчилари 1974-1975 ўқув йили учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони О. Шарафуддинов н и н г «Алифбе»сидан 365 минг нусха тайёрлашга аҳд қилишди.

Пойтахтнинг бир куни

ОЧИҚ-ОЙДИН, ТУШУНАРЛИ

Тошкент трикотаж фирмаси ишчи ва мутахассисларининг бир группаси мусобақадош дўстлари — Львовдаги «Луч» трикотаж фирмасига қилган сафаридан қайтиб келди. Улар касаба союз комитетида цехлар ва бўлимларнинг вакиллари билан бўлиб ўтган учрашувда львовлик ҳамкасбларининг тажрибаси тўғрисида сўзлаб бердилар. Мусобақанинг ошкоралигини таъминловчи иш формалари айниқса қизиқиш туғдирди. Мусобақанинг кундалик натижалари катта стендларда ёритилади. Шахсий мажбуриятларнинг бажарилиш якунлари махсус китобчаларда қайд қилинади. Чиройли қилиб ишланган плакатлар ҳар томонлама тежамкор бўлишга даъват этади. Масалан, ҳар бир ишчи иш вақтининг бир дақиқаси беҳуда кетса, бир кунда юзта буюм йўқотишга тўғри келиши ҳикоя қилинади. Тошкент трикотажчилари львовлик дўстларининг тажрибасини ўз фирмаларида жорий этишга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОР ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

«Молния» варақаси Тошкент электрон техника заводининг ишчиси Валентина Тишковецнинг меҳнат муваффақияти тўғрисида хабар берди. У беш йилликнинг учинчи йилида олган топшириғини муддатидан олдин бажарди. Тишковецнинг ташаббусига биноан бешинчи цехда аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш билан бирга нормани ошириб бажариш мусобақаси кенг авж олиб кетди. Бу ерда кўпгина ишчилар брак маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин камайтириш ҳисобига буюм таннархини икки баравар камайтирдилар.

Завод комитети илғор коллективнинг ташаббусини маъқуллаб, уни бошқа цехларга ҳам ёймоқда.

(ЎзТАГ).

Машинист муваффақияти

Бугун

Тошкент тепловоз депосининг машинисти коммунист П. Рўзиев йил бошида беш йиллик план топшириқларини 4 йилда бажаришга сўз берган эди. У беш йиллик планни муддатидан олдин бажарганлиги ҳақида рапорт берди.

Илғор машинист шу ўтган давр мобайнида 81 минг 712 тоннадан зиёд халқ хўжалиги юкларини ташиди. Белгиланган 20 тонна ўрнига 25 тонна ёқилғини тежаб қолди.

П. Рўзиев беш йиллик планни депо машинистлари орасида биринчи бўлиб адо этди.

Москва, Съездлар саройи, ўзбек балети

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик катта театрининг балет группаси Москвага гастролларга жўнаб кетди. Мамлакатимизнинг энг катта саҳнаси — Съездлар Саройи республикамиз хореография санъати вакиллари ихтиёрига бериб қўйилди. Тошкент театри 10 августда «Севги тумори» спектаклини намойиш қилиш билан бу ерда ўз чиқишларини бошлайди.

Ўзбек театри Москвада, хореография санъатининг жаҳонда тан олинган пойтахтида композитор Алексей Козловскийнинг «Тановор» балетини намойиш қилади. Бу спектакль биринчи ўзбек балеринасининг қисқа лекин чиройли тарихини ҳикоя қилади. Бу постановка ўзбек балет санъат тарихининг биринчи саҳифаларини очади. Москвада намойиш қилинадиган бешта постановка ва катта концерт программаси шу санъатнинг равнақи тўғрисида ҳикоя қилади. Москва афишаларида «Жизель», «Дон-Жуан», «Ойимқиз ва безори», «Кармен-сюита», «Золушка» спектаклларининг номи бор.

Москваликлар ва пойтахт меҳмонлари таниқли саҳна усталари — СССР халқ артистлари Галия Измайлова ва Бернора Қориева билан яна учрашадилар, ёш артистлар- Раъно Каримова, Анатолий Трутнев, Шавкат Турсунов, Тошкент, Москва, Ленинград билим юртларини битириб чиқиб, яқиндагина Навоий номли театр саҳнасига келган бошқа артистлар билан танишадилар.

— Биз Москвадаги гастролларимизни Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишлаймиз,— деди театр директори М. Раҳмонов.— Бу бизнинг мамлакатимизга ҳисоботимиздир. Ўзбекистон ёш балет санъатининг шаклланиши, ривожланиши ва равнақининг қисқа, лекин эртакдагидек йўли ҳақидаги ҳисоботимиздир.

(ЎзТАГ).

Меҳнат Қизил Байроқ орденли В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети мамлакатимиздаги энг йирик университетлардан бири. Бу ерда СССР халқларининг барча миллат вакиллари, шунингдек қардош социалистик мамлакатлар ҳамда мустақил тараққиёт йўлига ўтган кўпгина чет эл мамлакатларининг гражданлари ўқийдилар. Ҳозир бу йирик илм даргоҳининг биринчи курсларига қабул имтиҳонлари муваффақият билан давом этмоқда.

СУРАТДА: университет корпусларидан бирининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОШКЕНТ-ЖАҲОНГА

42 МАМЛАКАТ БИЛАН...

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ботаника боғи коллективи жаҳоннинг 42 мамлакати билан илмий алоқа боғлаган. Республикамиздаги ноёб доривор ўсимликлар уруғлари чет мамлакат ботаника боғларига юборилмоқда. Ўз навбатида тошкентлик олимлар чет эллик ҳамкасбларидан ҳам турли хил ўсимликларнинг уруғларини қабул қилиб олмоқдалар.

Бугун

чет эллик буюртмачиларга навбатдаги уруғлар жўнатилди. Шри-Ланка, АҚШ, Франция каби мамлакатлар бир неча йилдан бери ўзбек олимлари билан ноёб ўсимликлар уруғларини айрибош қилмоқдалар.

АВСТРИЯ БУЮРТМАСИ

Австрия бир неча йилдан бери республикамиз саноат корхоналаридаги маҳсулот чиқиндиларини сотиб олмоқда. Шу кунгача у ерга кўплаб тонна маҳсулот экспорт қилинди.

Бугун

«Узвторсирьё» н и н г Тошкент тайёрлов ишлаб чиқариш тресте Австрияга навбатдаги маҳсулот — 16 тонна чарм чиқиндиларини жўнатди.

Байроқ топширилди

«Корхона, саноат қурилиш ва транспорт коллективлари н и н г тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан олган социалистик мажбуриятлари бажарилиши тўғрисида»ги масала

Бугун

Собир Раҳимов район партия-хўжалик активи йиғилишида кўриб чиқилди. Бу ҳақда район партия комитетининг биринчи секретари М. Ҳ. Қурбонов доклад қилди.

Социалистик мажбуриятнинг бажарилиши тўғрисида райондаги корхона раҳбарлари ва район бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари гапирди. Шу йилнинг иккинчи квартали бўйича социалистик мусобақа якуни чиқарилди. Бунда биринчи ўрин ва кўчма Қизил байроқ чинни ва шина ремонти заводларига, 6-қурилиш трестининг 47-қурилиш бошқармасига 3-автобус парки коллективларига топширилди.

Актив йиғилишида 1973 йил иккинчи кварталида Собир Раҳимов райони пойтахт районлари ўртасида социалистик мусобақа якуни бўйича биринчи ўринни эгаллаганлиги муносабати билан шаҳар партия комитети, шаҳар ижроия комитети ва область касаба союз комитетининг кўчма Қизил байроғи шу районга тақдим этилди.

Қурилиш майдонларида

СТУДИЯ УЧУН БИНО

Тошкент телевидение студияси олдида студия учун янги аппарат хоналар комплекс биноси қуриляпти. Қурилишни «Главташкентстрой», 11-«Висотстрой» тресті 75-қурилиш бошқармасининг И. Файзиев бошлиқ участка бунёдкорлари бунёд этмоқдалар.

Қурилишда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Қорабоев бошлиқ дурадгорлар, И. Попов ва В. Димов бошлиқ комплекс бригада аъзолари жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

Участка коллективи етти ойлик бош пудрат ишлари планини 102 процент қилиб бажарди.

Н. Попов бошлиқ бригада бинонинг пештоқига бетон плиталар қўйишни тугатди. Бу ишда бригаданинг А. Гениатулин, В. Шигалов, П. Кручинин каби арматурачи ва пайвандчилари бошқаларга ибрат кўрсатишди.

ТОНГГИ газеталарда

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Эрон Бош министри Амир Аббос Ҳувайдони 7 августда қабул қилди. Самимий, дўстона суҳбат вақтида Л. И. Брежнев билан Амир Аббос Ҳувайдо Совет — Эрон муносабатларига доир масалаларни, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтираётган баъзи халқаро проблемаларни қараб чиқишди.

6 августда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Эрон Бош министри Амир Аббос Ҳувайдо ўртасида музокаралар бошланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БКП Марказий Комитетининг секретари Борис Велчевни 7 августда қабул қилди.

Ёш денгизчилар сафари

«Коммунальник» клубининг болалар агитбригадалари ва цирк коллективи шу кунларда ЖЭКларда, маҳаллаларда, болалар майдончаларида, пионер лагерларида томошалар кўрсатиб, кичкинтойларни мамнун этяпти. Қисқа вақт ичида улар элликдан ортиқ концерт қўйиб бердилар. «Орлёнок», «Солнишко» каби пионер лагерлари 2, 3, 4, 9, 11, 26, 28-ЖЭКларда кўрсатилган томошалар шулар жумласидандир.

Клуб қошидаги Ёш денгизчилар клуби иши ҳам диққатга сазовор. Улар турли тантаналарда, сув спорти ўйинларида ва мусобақаларида қатнашиб, кўпчилик эътиборини қозониб келишяпти.

Бугун

30 кишидан иборат Ёш денгизчилар группаси Тошкент денгизига йўл олди. Бу группа ўн кун давомида денгиз ишларини ўрганади, сузиш, эшкак эшиш маҳоратини оширади. Группага собиқ капитан Ф. Ф. Машченко раҳбарлик қилади. Ёш денгизчилар учун барча керакли нарсаларни республика денгизчилар мактаби ҳозирлаб берган.

ЯНГИ РЕЙС

Бугун

Тошкентдан қардош Украина пойтахти Киев шаҳрига «ТУ-104» пассажир самолёти учиб кетди.

— Бу Киевга қатнаётган иккинчи рейсдир,— деди мухбиримиз билан суҳбатда Тошкент аэропорти бошлиғи ўртоқ Рафиқов.— Бу рейсни кўпчилик пассажирларнинг илтимосига биноан йўлга қўйдик.

Самолётлар ҳар куни Москва вақти билан соат 15 дан 15 минут ўтганда ва 16 дан 40 минут ўтганда Киевга парвоз қилади.

КЕНЖА БИЛИМ ЮРТИДА ИМТИҲОНЛАР БОШЛАНДИ

Республиканинг энг ёш билим юрти — Қашқадарё музика мактабида кириш имтиҳонлари бошланди. Бу ерга Қарши чўли ва олисдаги қишлоқлардан келган йигит-қизлар фортепьяно, баян, ўзбек халқ чолғу асбоблари, вокал, хор дирижёрлиги, пуфлаб чалинадиган асбоблар ва назарий бўлимларда таълим оладилар.

Олтмишта синф хонаси, ва 600 ўринли концерт зали бор бўлган тўрт қават бино бўлажак созандалар ихтиёрида бўлади.

Бу билим юртини биринчи бўлиб тугалловчилар орадан тўрт йил ўтгач, маданият уйлари ва саройларига, болалар боғчаларига, мактаблар, чўл қуварларнинг посёлкалари ва шаҳарларга ишга борадилар.

Жаҳон ойнаси

◆ СОФИЯ. Дунай соҳилидаги Русе шаҳрини Болгарияда «Шимолий дарвоза» деб аташади. Шу шаҳар орқали кўплаб юк: Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларга ва Ғарбий Европага ҳар хил маҳсулотлар, шунингдек, болгар импорти ўтказилади.

Русе порти Марказий Европада Яқин Шарқдаги мамлакатларга жўнатиладиган транзит юклари учун юк тушириш пункти бўлиб ҳам хизмат қилади. Рейн-Майн-Дунай канали қуриб битказилгандан кейин Русе Шимолий Болтиқ денгизидан Қора денгизга олиб борадиган улкан Европа сув магистралининг муҳим марказига айланади. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерда «Русе Восток» янги портининг причаллари қурилмоқда. Янги порт 1980 йилда фойдаланишга топширилади.

◆ ПРАГА. Братиславада ташкил қилинган «Словакия Социалистик Чехословакияда» мавзудаги кўргазма ғоят манзур бўлмоқда. Чехословакия меҳнаткашлари реакция кучлари устидан қозонган ғалабанинг 25 йиллигига бағишланган бу кўргазма Словакия халқ ҳокимияти йилларида босиб ўтган катта ва шонли йўлни ёрқин ва ишонарли тарзда кўрсатиб бермоқда.

◆ ПХЕНЬЯН. Бу ерда Корея Халқ Демократик Республикасининг Конго Халқ Республикасига иқтисодий, техникавий ва маданий ёрдам бериши тўғрисидаги битим имзоланди.

◆ ГАВАНА. Кубадаги Варадеро курорт кишлоғида «26 июль» халқаро пионер лагери очилди. Пионер лагери Куба халқи тарихидаги шонли воқеа — Монкада казармаларига ҳужум қилинганлигининг 20 йиллиги шарафига шундай деб аталди.

Совет Иттифоқи, ВДР, ГДР, Польша, Венгрия, Румыния, Болгария, Чехословакия, Чили ва бошқа мамлакатлардан келган қарийб 130 бола бу ерда ўз мактаб каникулларини ўтказади. Улар кубалик тенгдошларининг турмуши билан танишадилар, Озодлик оролининг тарихий жойлари бўйлаб саёҳат қиладилар.

(ТАСС).

«Совет музейларининг дурдоналари» тасвирий асарлар виставкаси Америка Қўшма Штатларида катта муваффақият билан ўтаяпти. Ван Гог, Матисс, Гоген, Ренуар, Пикассонинг Ленинград Эрмитажи ва А. С. Пушкин номли Давлат тасвирий санъат музейидан олинган ўлмас асарлари Вашингтонда, Нью-Йоркда ва Лос-Анжелесда намойиш қилинди. Юз минглаб американиклар тасвирий санъат усталарининг ажойиб асарлари билан танишиш бахтига сазовор бўлдилар.

СУРАТДА: совет виставкаси намойиш қилинган Нью-Йоркдаги «Нидлергэллэри» музейи олдида.

В. Байдашин фотоси,
ТАСС фотохроникаси

ҚАНОТСИЗ САМОЛЁТЛАР

«Ташхимсельмаш» заводи маркаси билан чиқаётган «ОВХ-14» кимёвий пуркагич мосламалари республикамиз пахтакорларининг ҳақиқий ёрдамчилари бўлиб қолди.
СУРАТДА: заводда тайёрланган ана шундай мосламалар ўрнатилган трактор пойтахт областининг Янгийўл районидаги «III-Интернационал» колхози далаларида ишлаяпти.
А. Абалян фотоси.

Фаровонлик йўлида

ПАРТИЯМИЗ совет кишиларининг турмуш фаровонлигини тағин ҳам ошириш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилиб келмоқда. Буни партия XXIV съезди Директиваларида, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездига қилган ҳисобот докладида, Марказий Комитетнинг бир қатор Пленумлари қарорларида ва бошқа ҳужжатларда янада яққол кўрамиз.

Чиндан ҳам бутун экономикани юксалтириш суръатлари, совет кишиларининг турмуш фаровонлигини ошириш суръатлари кўп жиҳатдан қишлоқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантиришга боғлиқдир.

Партиямиз Марказий Комитети ўзининг 1970 йил июль Пленумида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг кенг, комплекс программасини ишлаб чиқди. Бу ҳақда Л. И. Брежнев съездга қилган ҳисобот докладида **«Қишлоқ хўжалик проблемалари шундай проблемаларки, бир-икки йил ва ҳатто беш йил ичида уларнинг ҳаммасини тўлатўкис ҳал қилиб бўлмайди, бунинг учун анча узоқ муддат, катта маблағлар, фақат қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг эмас, балки бутун саноатимиз меҳнаткашларининг ҳам зўр куч-ғайрат кўрсатиши талаб этилади»**, — деди.

Чиндан ҳам Пленум қарорлари ҳозирги беш йиллик топшириқларига асос қилиб олинган. Ана шу топшириқларни ҳал қилиш билан бир пайтда қишлоқ хўжалигининг моддий ва техника базасини яратишда олға томон катта қадамлар ташланяпти. Буни серқуёш Ўзбекистонимиз меҳнаткашларининг тўққизинчи беш йилликнинг ўтган икки йилида эришган ютуқлари тимсолида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан, хусусан, ифтихоримиз бўлган «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштираётганимиз тимсолида яққол кўриш мумкин.

Қўлни-қўлга бериб, ишчи ва деҳқон бир-бири билан биродар бўлиб, «Уроқ ва Болға» иттифоқига содиқ равишда фидокорона қилинаётган меҳнат ўз самарасини беряпти. Ўзбек заршунослари бугунги кунда ўзининг энг яқин мададкори бўлган шонли ишчи синфи вакилларининг ёрдамини жуда яқиндан ҳис қиляпти. Ишчилар қўли билан яратилган қудратли техника деҳқонга қанот бўляпти, унинг ишига унум киритяпти.

Ўзбекистон деҳқонлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили учун зиммаларига юксак мажбуриятлар олганлар. Улар партиямиз XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб, 1973 йилда пахтадан мўл ҳосил — 4 миллион 750 минг тонна ҳосил етиштириш иштиёқида ҳиммат камарини белга боғлаб меҳнат қилмоқдалар. Бу ишда унга ишчилар яқиндан мададкорлик қиляпти.

Ҳозирги пайтда кўпгина қишлоқ хўжалик юмушлари механизация зиммасига юклатилмоқда. Механизация деҳқон ишига қут-барака киритяпти, пахтакорнинг юмушини енгиллаштиряпти. Ўтган йили «зангори кемалар» бункеридан 2 миллион тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкиб олинди. Бу йил эса камида 2,5 миллион тонна пахта терим машиналари билан йиғиштириб олинади.

Машинада ҳосилни йиғиштириб олишни ташкил этиш, ҳосил йиғими суръати ва сифати кўп жиҳатдан ғўза баргини юксак сифат билан дефолиация қилишга боғлиқдир. Ҳар йили бу ишда қишлоқ хўжалик авиациясининг юзлаб самолётлари иштирок этади. **Эндиликда, ишчиларимиз, инженер-техникларимиз, олимларимизнинг ақл-заковати туфайли самолёт билан баббаравар рақобатлашадиган, ҳатто уни ҳам доғда қолдирадиган агрегат яратилди.** Уни шаҳримиздаги «Ташхимсельмаш» заводининг аҳил коллективи ишлаб чиқармоқда.

Бу чанглагич-пуркагичнинг самолётдан ҳам устун томонлари борлигини Ўрта Чирчиқ районидаги бир қатор хўжаликларда ўтказилган тажрибалар яққол кўрсатди. Ўтган йили пахтаси машинада теришга мўлжалланган майдондаги ғўзаларнинг барги ана шу «ОВХ-14» чанглагич-пуркагич машинаси билан ердан туриб тўкилди.

Келинг, бугун биз ана шу тажрибалар ҳақида, «ОВХ-14»ни яратаётган шонли ишчиларимизнинг бу йилги орзу-ниятлари ҳақида, ишчилар меҳнатига деҳқон томонидан берилаётган баҳолар ҳақида фикр юритайлик.

Деҳқоннинг қалб ташаккури

ДЕҲҚОН ишчи дўстидан миннатдор. У машинага жон «ато» қилаётган ишчи ижодини юксак қадрлайди. Айниқса, пахтачилик тарихига бир назар ташласак, бу қадр нимадан иборатлиги аён бўлади қолади. Бир эсланг-а. Чигит экишдан то пахта теримигача не-не қийинчиликлар рўй бермасди! Деҳқон бўйнига халта осиб қўлда чигит экар, такрорий чопиқлардан бели зирқирар, кузда эса хирмонда қоп-қанор тикиш билан куни ўтарди. Ўнлаб қийин жараёнларни машина қилаётган паллада деҳқон боши кўкка етади. Кечаги ўтмишини унутмайди.

Ҳар бир янги машина деҳқон учун катта мукофот, унга қанот! «ОВХ—14» чиққанда ҳам пахтакор шундай қувондики, асти қўяверасиз.

Ҳеч муболаға бўлмайди, шу ўринда хаёлга эрк берсак: эсингиздами, болаликда шоли ё пиёз ё сабзи бўлганда ўтоққа борганмисиз? Оғир юмуш жонга тегиб қани энди шундай дори чиқсаю, шоли, пиёз ё сабзи қолиб, ўти қуриса деб орзу қилмаганмисиз? Гербицидларни кўз олдингизга келтиринг. Шу эртакни ҳақиқатга айлантирмоқда. Қани энди ғўзанинг кўки тушишини кутмасагу пахта чамандай очилиб кетса деб ўйлаганларингиз-чи? Дефолиация чиқдию бу орзу ҳам ушалди. Энди баъзи, хаёлкашлар пахта самолётда терилса-да, деб ўйлаётгандирлар. Бу орзунинг ушалишига ҳам кўнглингизнинг бир четида ишонаверинг. Чунки пахтани машинада териш мумкин, деган ҳақиқатга ишонмасдан миллион бир қасам ичганлар ҳам бўлган.

Хўп, хаёлкашларнинг яхши ниятлари йўлдош бўлсин. Энди, кўз ўнгимизда бўлаётган катта ўзгариш — ғўзани агрегат воситасида дефолиация қилиш деҳқонларимиз ва бошқаларда қандай фикрлар уйғотганига разм солинг.

Партиямиз қарорлари-амалда

Ғўза барги ердан туриб тўкилмоқда

ПАРТИЯ ТОМОНИДАН ҚУЙИЛГАН МАҚСАД ШУКИ, ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИМИЗНИ ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКА ИМКОНИЯТЛАРИГА ВА КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШ ЭҲТИЁЖ-ТАЛАБЛАРИГА ЧИНАКАМ МУНОСИБ ДАРАЖАГА КЎТАРИШ КЕРАК. БИЗ ҚИШЛОҚ МЕҲНАТЧИЛАРИНИНГ АҲИЛЛИК БИЛАН МЕҲНАТ ҚИЛИШИ, САНОАТНИНГ ҚИШЛОҚНИ ТОБОРА КЕНГ КЎЛАМДА ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШИ, БУТУН ХАЛҚНИНГ КУЧҒАЙРАТИ БИЛАН ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИДА БУ МАҚСАДГА ЭРИШАМИЗ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

М. НОЗИМОВ — ТИИМСХ ўқув-тажриба хўжалиги бригада бошлиғи:

— Биз «ОВХ—14» агрегатини биринчи марта синаб кўрганимиз билан бахтлимиз. Натижа аъло бўлди. «Ташхимсельмаш»чиларга балли! Ғўза барги тез тўкилди. Пахта 3—4 процент кам ифлосланди. Пахта таннархи 35—40 процент камайди. Чин юракдан раҳмат, машинасозлар!

Биринчи йили ҳосилдорлик 36 центнердан ошди. Бултур 40 центнерга яқинлашди. Бу йил эса марра яна ҳам юксак. Бу йилги дефолиацияни 4—5 кунда тугаллаймиз.

Республикамизда йилдан-йилга деҳқончилик маданияти юксалиб бормоқда. Пахтакорларимиз табиатнинг ҳар қандай инжиқликларига қарамай йил сайин мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, меҳнатни тўғри ташкил қилишга эришаётган пахтакорларимиз ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олиб ишлашмоқда.

Ўртоқ М. Нозимов юқорида айтганидек, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хужалигини механизациялаш инженерлари институтининг Ўрта Чирчиқ районидаги ўқув-тажриба хўжалиги пахта далаларида 1971 йилда жуда яхши, ибратли ишлар амалга оширилди.

Маълумки, ғўза барглари асосан самолётлар ёрдамида дори пуркаб тўкиларди. Ғўза баргини ўз вақтида ва сифатли тўкдириш, яъни дефолиация қилишнинг аҳамияти ҳақида гапириб ўтирмасак ҳам бўлади. Аммо, самолёт воситасида дефолиация қилишнинг мушкулликлари ва ноқулай жиҳатлари ҳақида айтиб ўтмоқчимиз.

Аввало, ҳамма жойда ҳам самолётлар ёрдамида ғўза баргини тўктиришнинг қулай имкони бўлавермайди. Далалардаги юқори вольтли электр линиялари, унга яқин жойлашган аҳоли пунктлари, чорвачилик фермалари ва очиқ сув ҳавзалари, дарё ва анҳорлар авиация ишини қийинлаштиради. Бу эса олимларни ҳамда пахтакорларни ташвишга солмай қўймасди. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти олимлари ерда дефолиация ўтказишни тажриба қилиб кўришлари керак эди. Шу мақсадда янги «ОВХ-14» пуркагичи институтнинг ўқув-тажриба хўжалигида қўллаб кўрилди.

Олимларнинг пахтакорлар билан яқиндан иш олиб боришлари, фан ютуқларини муваффақиятли амалга оширишлари биринчи йилиёқ яхши самара берди. Тажриба ердан туриб дефолиация қилишнинг кўпгина афзалликларга эга эканини кўрсатди. Бевосита ғўза баргларига заҳарли химикат пуркалиши натижасида барг тўкилиши самолёт билан сепилганига нисбатан анча тезлашди. Самолётда дори сепилганда баъзи пайкалларини қайта дефолиация қилишга тўғри келарди. Шунда ҳам ғўза барглари тўла тўкилмасди. Чунки, баргни тўла тўктиришга эришиш учун самолет 5 метрдан юқори учмаслиги шарт. Лекин, бунга қишлоқлар жойлашган ерларда имконият бўлмасди.

«ОВХ—14» пуркагичидан фойдаланилганда ҳар гектар майдонни самолётда дефолиация қилишга сарфланган 19 сўм ўрнига, 13,5 сўм сарфланди, холос. Бундан ташқари, пахтаси машинада терилганда унча ифлосланмади.

Шуни ҳам айтиш керакки, дефолиация оби-тобида ўтказилди. Ғўзани қўшимча дорилашга тўғри келмади. Баргларнинг текис тўкилиши эса машина теримига кенг имконият очиб берди, терим сифати ҳам юқори бўлди.

Ўқув-тажриба хўжалигида ўтказилган бу тажрибани кўришга узоқ-яқиндан, район хўжаликлари ва ташкилотларидан вакиллар келишди. Синов муваффақиятли ўтди. Келгуси йили районнинг ҳамма пахтакор хўжаликлари «ОВХ—14» пуркагич машиналари воситасида дефолиация қилишга аҳд қилинди.

Шундай қилиб, самолёт ўрнини агрегат эгаллади.

М. РЎЗИМАТОВ — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор:

— **Биз бир неча йиллардан бери ғўза баргини самолёт воситасида тўкишга ўрганган эдик. «ОВХ-14» пуркагичи орқали дефолиация қилишга баъзилар унча ишонқирашмади ҳам. Ғўза парваришида киши ақлини шошириб қўядиган дамлар кўп бўлади. Буни бошидан ўтган одамгина билади.** Ана шундай дамлардан бири ғўза баргини тўктириш даври ҳисобланади. Бу энг масъулиятли, нозик агротехник тадбирдир. Бундай пайтда пахтакорни беморга диагноз қўяётган врачга ўхшатиш мумкин. Агар врач диагноз қўйишдаёқ адашса, бемор оғирлашганидек, пахтакор муддатидан икки-уч кун илгари ёки кечикиб дефолиацияга йўл қўйса, ёз бўйи пешона тери тўкиб етиштирган мўл ҳосилининг катта бир қисмини йўқотади. Шу сабабли дефолиация вақтини аниқ белгилаш ғоят муҳимдир. Ҳолбуки, ҳамма пайкалда ҳам ғўза текис ривожланавермайди. Бирида паст, бирида баланд бўлади. Демак, бу пайкал, дефолиацияга тайёр, иккинчиси эса эрта бўлади.

Авваллари самолётдан бирваракайига дори сепиларди. Бу заҳарли химикат етилмаган кўсакларга зиён қилар, ҳосилнинг бир қисми нобуд бўларди. Энди-чи? Ихтиёр ўзимизда. Бултур колхозимизга 4 та янги конструкциядаги пуркагич сотиб олдик. Улар билан 400 гектардан ошиқ ерни дефолиация қилдик. Қўшни хўжаликларда ҳам янги усулга кенг йўл очиб берилган. «ОВХ-14» пуркагичини яратган қўли гул олимлар, инженер-техник ходимларга минг раҳмат!

«Ташхимсельмаш» заводининг пешқадам йиғувчи-слесарларидан Рафаэл Бахтиёров билан Павел Шаповалов навбатдаги пуркагич мосламаларини йиғмоқдалар. Бу пешқадам ишчилар ўз смена — ойлик топшириқларини ортиғи билан бажариб, кўпларга ўрнак бўлмоқдалар.

С. А. АҲМЕДОВ — Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари:

—1971 йили машина синаб кўрилган бизнинг районимизда пахта ҳосилининг 65 процентдан кўпроғи «зангори кема»ларда териб олинди. Бултур эса кўрсаткич 70 процентга яқинлашди. Ҳар бир машина билан 70 тоннага яқин пахта терилди. Пахтакор хўжаликлар «ОВХ»дан 152 минг сўм фойда кўрди.

Бу йил район 65,5 минг тонна «оқ олтин» етиштириш учун курашяпти. Ҳосилнинг 70 процентдан ортиғини машинада териб оламиз. Бунинг 85—90 проценти шпинделли машиналарда терилади. 10—15 проценти кўсак чувиш ва подбор терадиган машина ёрдамида йиғиштириб олинади. Бир машинада ўртача 9—10 тонна терилади. Ҳозир Охунбобоев номли, «Полярная звезда» каби илғор хўжаликларда машина теримга шай. Бултур районда 20 минг гектар ерга «ОВХ»да ишлов берилди. У «Т—28Х—4» тракторига осилади. 25 қаторгача дори пуркайди.

Бу йил дефолиацияга ҳам тайёргарлик кўряпмиз. **Биз самолётдан тўла воз кечдик.** Бунинг афзалликларини такрорлаб ўтирмайман. Фақат шуни айтмоқчиманки, бу янгилик фақат пахтакоргагина эмас, минглаб аҳолига, сабзавоткору боғбонларга, ғаллакору чорвадорга, барчага маъқул келди. Энг қувончлиси шуки, бу агрегат воситасида тежаб қолингаи минглаб маблағга бундай машиналар, пахтачилик техникасидан жуда кўплаб сотиб олиш мумкин. Бу эса пахтакорга ҳар жиҳатдан қулай ва арзон.

С. ПЎЛАТОВ — Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ректори:

—Янгилик ўз-ўзидан амалга ошмайди. Бу кўпчилик куч-ғайрати, ақл-идроси билан рўёбга чиқади. «ОВХ-14» пахтачиликда ўзига тез йўл топганидан биз ҳам хурсандмиз. Районнинг қайси пахтакори билан гаплашманг, бу ҳақда илиқ сўз айтади. Фан ютуқларини дадиллик билан пахтачиликка жорий эта боришимиз зарур. Олимлар билан деҳқонлар бирга иш олиб боришса, инженер-конструкторлар ва ишчилар яратган машиналар ўзига тез йўл топиб кетаверади.

«ОВХ-14» ҳақида бултур сентябрда бўлиб ўтган СССР Олий Советининг сессиясида ҳам яхши гаплар айтилди. Республикада ўткир химиявий дори ишлатишни ва бунда авиациядан имкони борича кам фойдаланиш зарурлиги уқдириб ўтилди. Сўнгги беш йилда фақат Андижонда, —деди депутат Б. Р. Раҳимов ўз сўзида, — шундай заҳарли химикатлар 7 марта қисқартирилди. Авиахимик ишлов бериш камайди.

„ОВХ-14“ ИЖОДКОРЛАРИ— БЕРУНИЙ МУКОФОТИГА НОМЗОД

Ерда ишлатиладиган агрегат ҳавони ифлослантирмайди. Республикада ерда кимёвий ишлов бериш кенг йўлга қўйилмоқда. «ОВХ-14» бу жиҳатдан жуда қулай бўлиб чиқди. У санитария-гигиена талабларига жавоб беради. Олимлар тракторчига қулай бўлсин учун агрегатга махсус кондиционерли герметик кабина ҳам яратишди. «ОВХ-14» фақат ғўза баргини тўкиш учун эмас, пайкал четларидаги ёввойи ўтлар ва ҳашаротларга қарши курашиш учун ҳам қулайдир.

Энг муҳими— бу, инсон саломатлиги йўлида катта тадбир, албатта. Чунки самолётда дори сепилганда ҳар жиҳатдан ноқулай эди. Энди бунинг олди олинди. Буни машинасоз қалбдан ҳис этади. Шунинг учун ҳам у ғайратга-ғайрат қўшиб ишлаб, пахтакор олдидаги бурчини шараф билан адо этишга ҳаракат қиляпти. Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари зарбдор йилда зарбдор суръат билан ишламоқдалар. Келинг, энди «ОВХ-14»ни ўзларининг қадоқ қўллари, олтин қўллари билан яратаётган ишчиларининг шу кунлардаги ишлари билан яқиндан танишайлик.

Эзгу мақсад сари

ҚИШЛОҚҚА кўплаб такомиллашган машиналар етказиб берамиз. «Ташхимсельмаш» заводининг меҳнаткашлари ана шундай шиор остида ишлаб, умумхалқ мусобақасида қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар партия ва ҳукуматимизнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги тарихий қарорига амалий ишлари билан жавоб бермоқдалар. Буни шу йилнинг ўтган 7 ой мобайнидаги иш якунларидан ҳам яққол кўриш мумкин.

Машинасозлар Ўзбекистон ва мамлакатимизнинг бошқа пахтакор республикалари деҳқонлари эҳтиёжини янада тўларок қондириш мақсадида «ОВХ-14» чанглагич-пуркагич машиналаридан кўплаб ишлаб чиқаришга ҳаракат қилмоқдалар. Улар ўзларининг бутун ички имкониятларини чамалаб чиқиб, зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. **Йил бошида ташхимсельмашчилар 3700 та агрегат тайёрлашга аҳд қилишган эди. Кейин эса улар бу рақамнинг ёнига яна 300 та чанглагич-пуркагич машинаси ишлаб чиқаришни қўшиб қўйдилар.**

Корхона коллективи ишлаб чиқариш ҳажмини ошира бориб агрегатларнинг янада такомиллашуви устида ҳам бош қотирмоқдалар. Буюмларга кетадиган меҳнат сарфини камайтириш, металларни тежаб-тергаб сарфлаш борасида каттагина ишлар амалга оширилди.

Завод меҳнат аҳлининг тўққизинчи беш йиллик зарбдор йилидаги ишлари ҳақида корхона директори Р. Нодиров шундай деди:

Р. НОДИРОВ, — «Ташхимсельмаш» заводининг директори.

— Корхонамиз тамғаси билан чиқарилаётган агрегатларга талаб тобора ошиб бораётганини назарда тутиб, биз зиммамизга оширилган мажбурият олдик. Ишчиларимизнинг фидокорона меҳнати туфайли бу мажбуриятлар шараф билан бажариляпти.

Бундан икки йил муқаддам республикамизда универсал пуркагич машиналари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган эди. Бу агрегатлар ғўзага суюқ дори, шунингдек, қуруқ дори пуркашга имкон беради. **«ОВХ-14» қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда ўзининг бир қатор қулай томонларини кўрсатди.**

Бутуниттифоқ халқ хўжалик ютуқлари виставкасининг Олтин медали, «Химия—70», «Сельхозтехника—72» халқаро виставкаларида иккита фахрий диплом билан тақдирланиши бу агрегатга берилган катта баҳодир. Ҳозирча деҳқон пахтачилиги тарихида қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашадиган машиналар бизнинг агрегатларимиз олдига тушолмайди. **«ОВХ-14» зараркунандаларга қарши курашадиган энг яхши машинадир.**

Корхона коллективи йил сайин янги аппаратлар ишлаб чиқаришни ошириб боряпти. Агар 1971 йили 1 минг 800 аппарат тайёрланган бўлса, ўтган йили бу рақам 3 минг 347 ни ташкил этди. Бу йил эса 4 мингта «ОВХ-14» ишлаб чиқарилади. Шундан 300 таси пландан ташқари тайёрланади. Дефолиацияга қадар завод коллективи пахтакор хўжаликларга 2,5 мингта агрегат етказиб беради.

Заводнинг қайси бир цехида, қайси бир участкасида бўлманг қизғин меҳнатнинг гувоҳи бўласиз.

Ишчилар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа ўзининг ёрқин самарасини бераяпти. Бу ҳақда корхонанинг илғор ишчиси Комил Нишоновнинг сўзларини эшитайлик.

К. НИШОНОВ, — «Ташхимсельмаш» заводининг слесари.

—Маълумки, пахтакорларимиз ҳал қилувчи йилда ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олишган. Кузга бориб республикамиз деҳқонлари 4 миллион 750 минг тонналик хирмон кўтаришлари керак. Бу— ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Бунга фидокорона меҳнат туфайлигина эришиш мумкин. Буни биз машинасозлар жуда яхши тушунамиз. Шунинг учун ҳам деҳқонга ҳар томонлама ёрдам беришни биз ўзимизнинг муқаддас бурчимиз деб биламиз.

«Уроқ ва Болға» иттифоқи анъаналарига содиқ қолган коллективимиз аъзолари бобо деҳқонга яқиндан мадад бермоқдалар. Корхонамиз цехларида ҳал қилувчи йил учун зиммага олган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш юзасидан бошланган мусобақа кун сайин авж олиб бораяпти. Биз мусобақани куч ва маблағларни кам сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш шиори остида ўтказмоқдамиз.

Коллективимиз аъзолари Улуғ Октябрнинг 56 йиллиги шарафига зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Бутун куч ва имкониятни йиллик планни муддатидан илгари —29 декабрда бажаришга сафарбар этаяпмиз. Эзгу мақсадимиз—деҳқонларга кўплаб такомиллашган техника воситалари етказиб бериш ва улар олдидаги бурчимизни шараф билан бажаришдир.

Ҳаво лочинини доғда қолдириб

Корхонанинг экспорт харитасида янги-янги давлатларнинг номлари пайдо бўлаяпти. Шундай номлардан бири Марказий Африка Республикасидир. Машинасозлар бу республиканинг дори сепадиган «ОВХ-14» пуркагичлари ясашга берган буюртмасини шараф билан бажардилар. Бу мамлакатга 4 та агрегат юборилди. Корхона маҳсулотларини Миср Араб Республикаси, Эфиопия, Греция ва бошқа бир қатор мамлакатлар харид қилаяпти. Мана шу нарсаларнинг ҳаммаси «ОВХ-14»га талаб ошиб бораётганлигининг ёрқин тимсолидир.

Яқинда республикамиз матбуотида яна бир қувончли хабарни ўқидик. Олимларимиз, конструкторларимиз, инженерларимиз ва ишчиларимизнинг изланиш ва интилиши туфайли яратилган «ОВХ-14» маркали чанглагич-пуркагич машинасининг ижодкорлари Беруний мукофотини олишга номзод қилиб кўрсатилибди. Биз бундан бўён ҳам олимлар, конструкторлардан янги, серунум ана шундай машиналар кутамиз. Уларнинг ижодий изланишларида янги зафарлар тилаймиз.

...Республикамизда деҳқончилик янада тараққий этиб бораяпти. Йил сайин пахтакорларимиз, сабзавоткорларимиз, соҳибкорларимиз қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан мўл-кўл ҳосил етиштирмоқдалар. Улар аҳолининг дастурхони ноз-неъматларга янада тўкин бўлиши йўлида сидқидилдан меҳнат қилиб эл-юрт таҳсинига сазовор бўлмоқдалар. Ноз-неъмат бунёдкорларининг бу олийжаноб ишларида уларга шаҳарлик биродарлари — ишчилар яқиндан ёрдам беришаяпти. Ишчи қўли билан яратилаётган қудратли машиналар деҳқонга қўш қанот бўлаяпти. «Ташхимсельмаш» заводи коллективи ишлаб чиқараётган машиналар шулар жумласидандир. Ана шунинг учун ҳам бу чанглагич-пуркагичларни қанотсиз самолётлар деб атадик. Том маъноси билан «ОВХ-14» ҳаво лочинини доғда қолдирадиган агрегат чиқиб қолди. Бу шонли ишчиларимиз, ажойиб олимларимиз ва конструкторларимизнинг ижодий изланишда қўйган яна бир ютуғидир.

Ҳамид ИКРОМОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.
Солиҳ ЕҚУБОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

«Ташхимсельмаш» заводи машинасозлари ҳал қилувчи йилда зарбдор меҳнат қилмоқдалар.

Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари (чапдан ўнгга) Салим Раҳмонов, Қосим Гиёзиддинов, Анатолий Ганин, Тожи Ҳамидовлар деҳқонга манзур бўлиб қолган «ОВХ-14» машинасини тайёрлашда иштирок этаётганларидан мамнунлар.

М. Нуриддинов фотолари.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ҲАММАСИ ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

Медицинада шундай бир касалликлар борки, уни енгиш фақат аҳолининг ўзига, унинг санитария қоидаларига риоя қилишига, онглилигига, агар таъбир жоиз бўлса, интизомига боғлиқдир. Бундай хасталикларга аввало ичак инфекциялари — ич терлама, паратиф, дизентерия, озиқ-овқатлардан заҳарланишлар киради. Бу касалликлар билан курашишнинг қийинчиликлари аввало шу билан изоҳланадики, улар фавқулодда ва ҳар хил йўллар билан тарқалади.

Лекин, агар олдиндан эҳтиёт чоралари кўрилса, бундай саломатлик душманларининг олдини олиш мумкин. Текширилган водопровод суви ёки энг яхшиси, қайнатилган сувларни ичиш киши организми учун хавфли эмаслиги кўпчиликка маълумдир. Лекин биз ҳамма вақт ҳам шу қоидага риоя қилавермаймиз. Баъзи пайтларда ўйламай-нетмай қудуқ, ариқлардаги сувларни қайнатмай ичаверамиз. Бу эса кўнгилсиз воқеаларни келтириб чиқаради. Мана, бир мисол.

Бир қишлоқчада ичбуруғ касаллиги билан хасталанганлар кўпая борди. Медицина ходимлари бундан ташвишга тушиб, бу касалликни келтириб чиқарган сабабларни қидира бошлашди. Кейин маълум бўлишича, хасталикнинг тарқалишига асосий сабаб, у ердаги қаровсиз қудуқдан фойдаланилганлиги экан. Уй бекалари ана шу қудуқ атрофида касал бўлган оила аъзоларининг ички кийимларини чайишган, ўзларининг челаклари билан қудуқ сувини ифлослантиришган.

Ифлос жойларда чўмилиш ҳам шундай юқумли касалликларни келтириб чиқаради. Айниқса, бу гап болаларга тааллуқлидир. Ичак микроблари озиқ-овқат маҳсулотларига ўтиши, айниқса хавфлидир. Бу микроблар сут, қаймоқ, сузма, ҳар хил салатларда тезлик билан кўпаяди ва кўплаб кишиларнинг соғлиғига хавф туғдиради.

Оғир ичак касалликларининг тарқалишига пашшалар ҳам сабабчи бўлади. Бу пашшалар ифлос жойларда учиб, ўзи билан ҳар хил микробларни илаштириб келади-да, озиқ-овқат маҳсулотларига қўниб уларни ифлослантиради.

Юқумли касалликлар билан хасталанган кишиларни тезлик билан уларни ўраб турган кишилардан ажратиш керак. Бунинг учун катта ҳушёрлик талаб этилади. Бу ўринда бир нарсани айтиш керак. Масалан, айтайлик, ич терлама касаллиги билан хасталанган кишида аввалига бироз бош оғриғи пайдо бўлиши, ўзининг кам қувватлилиги ва иштаҳасининг йўқолганлиги маълум бўлади. Кечга бориб, унинг ҳарорати секин-аста кўтарилади, эрталабгача иссиғи яна тушади. Киши ўзини бир оз яхши ҳис қилган бўлади-да, эрта билан ишга равона бўлади. Бу нарса бошқалар учун жуда хавфлидир. Чунки, ҳалиги бемор энди юқумли касалликларни тарқатадиган одамга айланади.

Ичбуруғ касалликларининг бошланиши ҳам қисқа муддат (2—3 кун) ҳарорат кўтарилиши билан кўзга ташланади. Лекин бунда ошқозон иш фаолиятининг кескин даражада бузилганлиги дарров кўзга ташланади. Тўғри, кейинги йилларда ичбуруғ касалликларининг енгил ҳолдаги кўринишлари ҳам учраяпти. Касал ўзининг аҳволи ёмонлашаётганлигига шубҳаланмайди ҳам. Шунинг учун, у врачга мурожаат қилмайди, касалликнинг олдини олиш чораларини кўрмайди ва юқумли касалликни тарқатади.

Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш кераки, ич терлама, ичбуруғ ёки озиқ-овқатдан заҳарланган кишилар ўзларининг касалликларидан бехабар бўлсалар ёки врачга мурожаат қилиш ўрнига «Майли, ҳечқиси йўқ, антибиотик дориларни ичиб тузалиб кетарман», қабилида иш тутсалар, ўзлари учун хавф туғдирган бўладилар. Уларнинг бу тутган йўли ўз организмларида жиддий асоратларни қолдиришга олиб келади, касалликларнинг хроник формасига ўтишига ва юқумли хасталикларнинг тарқалишига олиб келади. Фақат врач диагнозни қўйиши ва даволаш чораларини аниқлаши керак.

Медицина тажрибасида шундай ҳоллар ҳам учраган. Айтайлик, оила аъзоси — эр касалликка чалинган, лекин унинг хотини врачни тезлик билан чақириш ва касални алоҳида хонага ётқизиш у ёқда турсин, эри билан болаларининг бир жойда ўтиришига йўл қўйган. Бир оз вақт ўтгач, ҳалиги болалар ҳам ич терлама касаллиги билан хасталанган.

Шуни ҳам айтиш кераки, юқумли ичак касалликларининг олдини олиш унчалик қийин эмас. Бунинг учун тозаликка риоя қилиш, қўлни совун билан ювиш, сувни ва сутни қайнатиб ичиш, сабзавот ва мева маҳсулотларини тозалаб ювиш, қудуқларни тоза ҳолда сақлаш, пашшани қириб ташлаш керак. Ана шу оддий қоидаларга риоя қилган кишилар бундай ўткир ичак касалликларидан холис бўладилар.

Б. ВОҲИДОВ,
медицина фанлари кандидати.

Оналар, сизлар учун

Оғир хасталикнинг давоси

Ёш болаларда меъда хасталиклари энг кўп учраб турадиган дардлардан бўлиб, бу касаллик ёзнинг иссиқ кунларида кўпаяди. Бу, болада ҳазм аъзолари фаолиятининг ўзгариши натижасида пайдо бўлиб, диспепсия деб юритилади. Диспепсия сўзи, овқат ҳазм қилишнинг бузилиши, деган маънони билдиради. Диспепсия ёш болаларда икки хил формада ўтади. Касалликнинг енгил ўтадиган формасига оддий диспепсия, хасталикнинг оғир формасига — токсик диспепсия дейилади.

Бола оддий диспепсия билан оғриганда серҳархаша бўлади, иштаҳаси пасайиб, эммай қўяди. Беморнинг ичагига газ тўпланиши натижасида қорни дам бўлиб оғрийди.

Касалликнинг ёш болалар учун жуда хавфли формаси — токсик диспепсиядир. Бунда боланинг қусиши тезлашади. Бола организми қусиш ва ич кетиш натижасида кўп сув йўқотиб, қисқа вақт ичида озиб кетади. Баъзан, бемор ҳушини йўқотади, токсик диспепсия билан оғриган бемор вақтида даволанмаса, нобуд бўлади.

Диспепсия касали асосан болаларни нотўғри овқатлантиришдан келиб чиқади. Маълумки, бола туғилганидан кейин врачлар чақалоқни ҳар 3 соатда, суткасига фақат 6—7 марта эмизишни тавсия этадилар. Бу бежиз эмас. Олимларнинг текширишлари шуни аниқладики, бола эмган сут, ошқозонда фақат 2,5—3 соат давомида ичакка ўтиб бўлади. Шу вақт ичида болани эмизиш мумкин эмас. Қачонки ошқозондаги сут ичакка ўтиб бўлгач, ошқозон безлари янгидан шира ишлаб чиқариб, навбатдаги овқат моддаларини ҳазм қилишга тайёр туради. Бу ҳолат боланинг иштаҳасини қўзғатади. Шунинг учун врачлар тавсия этгандек, эмизилган бола яхши иштаҳа билан эмади, овқатланишнинг тартибига одатланади. Афсуски, баъзи оналар бу муҳим қоидага бепарво қарайдилар. Масалан, бола яқиндагина эмган бўлиб, нимагадир йиғласа, уни овитиш мақсадида яна эмизадилар, бу бутунлай нотўғридир.

Ахир, бундай ҳолда бола ошқозонида ҳазм бўлишга тайёр бўлиб қолган сут янги тушган сутга қўшилиб кетади, кейин бу ерда йиғилиб қолиб ачийди, ошқозон-ичак фаолиятини ўзгартиради, натижада бола қусиб, ичи кетади. Энди бола қорни оғриганидан йиғлайди. Бундай пайтда болани баъзи оналар яна эмизишади. Бу ҳолат касалликнинг зўрайишига сабаб бўлади.

Кўриниб турибдики, тартибсиз эмизишнинг ўзи касалликнинг пайдо бўлишига ва зўрайиб кетишига сабаб бўлади. Демак, болани ўз вақтида эмизиш, овқатлантириш билан диспепсия касалининг олдини олиш мумкин.

Диспепсия пайдо бўлишининг бошқа сабаблари ҳам бор.

Боланинг соғлом ўсишини таъминлаш учун уни 5—6 ойлик бўлгунча фақат кўкрак сути билан боқиш керак. Чунки гўдак боланинг овқат ҳазм қилиш аъзолари ҳали такомиллашмаган бўлиб, фақат она сутини ҳазм қилишга мослашган бўлади. Баъзан, турли сабабларга кўра, болани 5—6 ойлик бўлгунча она сути билан таъминлаш иложи бўлмаса, унга врачлар маслаҳати билан болалар поликлиникаси орқали сигир ёки эчки сутидан тайёрланган сут аралашмаларини олиб бериш керак. Бу сут аралашмалари таркиби сунъий равишда она сутининг таркибига яқинлаштирилган, осон ҳазм бўлади, боланинг соғлом ўсишини таъминлайди. Бунинг ўрнига, баъзи оналар 2—3 ойлик болаларга тўғридан-тўғри сигир ёки эчки сутини ёки манная каша, шовла тайёрлаб берадилар, баъзан, ейдиган овқатдан бериб кўрадилар. Бу овқатлар ҳали мурғак бўлган бола организмида яхши ҳазм бўлмай, аксинча ҳазм аъзоларининг ишини бузади, болада диспепсия касалининг бошланишига сабаб бўлади.

Бола 5—6 ойга тўлгандан кейингина врачлар кўргазмаси билан, улар учун алоҳида тайёрланган овқатлар бера бошланади.

Одатда, биринчи марта 5 процентли суюқ қилиб тайёрланган манная каша берилади, кашани дастлабки кунларда оз миқдорда бериб, бола бу овқатга ўргангач, етарли миқдорда бериш мумкин бўлади. Кейинчалик, сабзавотлардан эзиб пюре, шўрва, печенье, тухумнинг сариғи, бола 9—10 ойлик даврида шовла қийма ҳолида тайёрланган гўштлик овқатлар, қаймоқ, сузма бера бошлаш керак. Шундай тартибда овқатлантирилган бола, ёшининг охирида осонликча кўкракдан ажрайди.

Болани кўкракдан ёзнинг иссиқ кунларида ажратиш мумкин эмас. Яхшиси, болаларни баҳорда ёки кеч кузда кўкракдан ажратиш тавсия этилади.

Булардан ташқари, болага бериладиган овқатда турли витаминлар етарли миқдорда бўлиши керак. Бола эмизадиган оналар етарли миқдорда ҳўл мева, сабзавотлардан истеъмол қилса, бола чақалоқлик даврида она сути орқали витаминлар билан етарли таъминланади. Боланинг 2 ойлик давридан мева-сабзавот сувларидан оз-оз миқдорда бера бошлаб, кейин кўпайтириб бориш керак. Болага овқатлар янги тайёрланган бўлиши, очиқ ерда қолиб турли микроблар билан заҳарланмаслиги, усти берк, салқин жойда сақланмоғи лозим. Юқорида айтиб ўтилган овқатланиш қоидаларига риоя қилинса, бола тетик, бақувват бўлиб ўсади, акс ҳолда, бўшашиб, яхши ўсмайди ва ҳар қандай касалга берилувчан бўлиб қолади.

Ёзнинг иссиқ кунларида баъзи оналар болани жуда қалин қилиб ўрашади, иссиқда кўп олиб юриб, иссиқлатиб қўядилар. Натижада, бола ҳазм аъзоларининг фаолияти бузилиб, у диспепсия касалига мойил бўлиб қолади. Бунга йўл қўймаслик учун болаларни ёзда соя-салқин жойларда ўйнатиш ва ухлатиш керак.

Болада, айниқса, ёз фаслида дизентерия касали ҳам учраб туради. Бу касалликнинг пайдо бўлишида асосий ролни кўзга кўринмайдиган дизентерия микроблари ўйнайди.

Дизентерия билан оғриган бемор дарҳол шифохонага ётқизилиши шарт. Беморни вақтида даволамаслик, баъзан кўнгилсиз натижага олиб келиши мумкин. Бола систематик равишда даволанмаса, касаллик унинг организмида узоқ вақт сақланиб қолиб, медицина тили билан айтганда, хроник дизентерияга айланиб кетади, хасталикка озиб кетиш, камқувватлик, кам қонлик белгилари ҳам қўшилади.

Бола диспепсия ёки дизентерия касали билан оғриса, бунга бепарво қараш керак эмас. Бу хасталикларни даволаш анча жиддий масала бўлгани учун, беморни дарҳол врачга кўрсатиш ва унинг кўрсатмаси билан даволашни тавсия этамиз.

Қ. НИҒМОНОВА,
12-болалар поликлиникасининг бош врачи.

Нашриёт туҳфаси

Доришунослик ҳақида рисола

Яқинда Ўзбекистон ССР «Медицина» нашриёти И. Фатхуллаевнинг «Фармакотерапиядан справочник» китобини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Доришуносликка оид маълумотларни ўз ичига олган бу асар китобнинг қайта ишланган ва тўлдирилган иккинчи нашри бўлиб, ўзининг бир мунча мукаммаллиги, конкретлиги, тушунарли тили билан биринчи нашридан ажралиб туради. Асар асосий қисм ва бир неча иловалар ҳамда қоидалар мажмуидан иборат. Китобча охирида доривор моддаларнинг латинча номлари кўрсаткичи ҳам берилган.

Китобда марказий нерв системаси фаолиятини сусайтирувчи, кучайтирувчи, юрак-қон томир ва қон касалликларида қўлланилувчи доривор моддалар, зараркунандаларни йўқотувчи ва химиотерапевтик моддалар таърифлаб ўтилади. Шунингдек, турли заҳарланишларда қўлланиладиган препаратларга қисқача тўхталиб, уларнинг дорилик хоссаси, қўлланиш усули, таъсир механизми ҳамда ножўя таъсири талқин қилинади.

Бу рисола фақат медицина ва фармацевтика ходимлари учунгина эмас, шу фанлар билан қизиқувчи бошқа кишилар учун ҳам фойдалидир.

Р. ДОНИЁРОВ,
А. ҚОСИМОВ.

ШИФОБАХШ СУВЛАР МАСКАНИ

Фоторепортаж

Қуёш, тоза ҳаво ва тиниқ сув киши саломатлигига яхши ёрдам беради. Шаҳримизда буларнинг ҳаммаси мўл-кўл. Табиатнинг инъомидан тортиб, меҳнаткашларнинг ўзи яратган ўнлаб шифохоналар фикримиз далилидир. Шулардан бири Тошкент минерал суви республика физиотерапия шифохонасидир.

Шифохона ташкил топганига йигирма икки йилдан ошди. Ўтган давр мобайнида унинг тармоғи, беморларни даволаш кўлами анча кенгайди.

Ҳозир мазкур шифохонанинг бир неча бўлимларида бел боди, тери, жигар, ошқозон-меъда ва бошқа касалликлар муваффақиятли равишда даволанилмоқда. Бир йил мобайнида бу ердан етти минг бемор шифо топиб қайтаяпти. Беморлар орасида РСФСР, Болтиқбўйи республикалари, ҳатто Узоқ Шарқдан келиб даволанаётган меҳнаткашларни кўриш мумкин.

Беморларга тажрибали врач ва ҳамширалардан элликка яқин шифокор намунали хизмат кўрсатмоқда. Бу ерда шифо топаётган кўпгина кишилар Ф. Очилов, В. Красулина, А. Тўлаганов, А. Янина, Л. Гоберман каби шифокор ва ҳамширалардан чексиз миннатдор бўлишяпти.

Бу шифохона шаҳримиздаги Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия институти илм аҳли билан яқиндан алоқа боғлаб, ўз тажрибаларини ўртоқлашиб турадилар.

Тошкент минерал суви республика физиотерапия шифохонасининг даволаш ишлари кўлами яна ҳам кенгаяди.

Шифохона эллик тўрт гектар ерда жойлашган бўлиб, унинг йигирма беш гектари мевали ва манзарали дарахтлардан, боғ-хиёбонлардан иборат. Гулзорларида қушлар сайрайди, ҳаво салқин ва тоза, шифобахш сувлар қўнғироқ чалиб шилдирайди.

Бу сўлим масканга келган киши ҳам даволанади, ҳам ҳордиқ чиқаради.

Т. АШРАФХОНОВ.

Суратларда: тажрибали врач Валентина Красулина бир группа даволанувчилар билан суҳбат ўтказмоқда. Ҳамшира Роҳатхон Одилова физиотерапия кабинетида даволаш сеансини олиб боряпти. Шаҳримиздаги абразив заводи ишчиси Н. Василева ва 169-мактаб ўқитувчиси П. Султоновалар шифобахш сувдан тотиб кўришмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

Жаҳон ойнаси

Ёвузлик натижалари

ЛОНДОН. Ҳалок бўлишдан бир амаллаб қутулиб қолган Антонио номли 15 яшар африкалик бир бола Мозамбикнинг Вирияму қишлоғида Португалия жаллодлари 400 кишини қириб ташлаганлигини ўз кўзи билан кўриб, бу қонли жиноят қай тарзда қилинганлигини айтиб берди.

Антонио ўзининг кўрган-билганларининг ҳаммасини Лондондаги «Санди таймс» газетасининг мухбири Питер Принглга ҳикоя қилиб берди. Бу мухбир Тете вилоятида португалия ҳарбийлари қилган йиртқичликлар тўғрисида уч кун юриб материаллар тўплаган эди.

«Португалия қўшинлари, — деган Антонио, — Вирияму қишлоғига тўсатдан бостириб киришди. Улар қишлоқ аҳолисининг ҳаммасини дарров майдонга тўплаб, уларга чапак чалаверинглар деб буюришди. Сўнгра уларни ўққа тутишди. Тўпланганлар орасида кўп кишилар ағдарилиб тушди. Менга ҳам ўқ орқа елкамга тегди. Мен ағдарилиб тушдим. Солдатлар ҳаммани отиб бўлганларидан кейин отилганлар устига пичан ёйиб, ўт қўйдилар. Шу пайт мен ўликлар орасидан сездирмай сирғалиб чиқиб, чакалак ичига яшириндим.

«Сўнгра мен солдатлардан бири ёрдам сўраб ёлвораётган ярадор бир боланинг олдига келиб уни отиб ташлаганини кўрдим».

Антонио, ўлдирилганлар орасида менинг отам, онам, акам ва етти яшар синглим ҳам бор эди, деди.

Антонио португалиялик солдатлар ўқидан яраланган 4 яшар укаси Домингос билан Тете шаҳрига келган. Шаҳар касалхоналаридан бирининг медицина ҳамшираси уларни топиб олган. Аммо Домингос орадан кўп вақт ўтмай ўлган.

Антонио мухбирга Вирияму қишлоғида ўзи яхши билган ва солдатлар томонидан ўлдирилган кишилардан кўпининг номини айтиб берган.

Мухбир Принглнинг «Санди таймс» газетасида босилган мақоласида бундай дейилади: «Тетеда африкаликлар ва миссионерлар билан учрашиб, текширишлар ўтказиб, шундай қатъий фикрга келдимки. Португалия қўшинларининг Вириямуда қонли ёвузлик қилганликлари рост».

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИ СИНГАЛ ТИЛИДА

КОЛОМБО. (ТАСС мухбири). Шри-Ланка халқ ёзувчилари фронти «В. И. Ленин адабиёт ва санъат тўғрисида» деган тўпламни сингал тилида нашр этди. Бу тўпламга В. И. Лениннинг «Партия ташкилоти ва партия адабиёти», «Лев Толстой — рус революциясининг кўзгуси» номли ва бошқа бир қанча машҳур асарлари киритилди

Халқ ёзувчилари фронтининг бош секретари, таниқли ёзувчи Ғунасена Витана ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Халқ ёзувчилар фронти чоп қилган биринчи китоб Ленин мақолаларининг тўпламидан иборат бўлганлиги диққатга сазовордир. Кўпгина ўн йилликлардан бери ҳукмронлик қилиб келаётган буржуа маданияти стандартларидан ҳозирги вақтда бизнинг ёзувчиларимиз, айниқса, ёшлар тобора нари чекинмоқдалар. Шри-Ланка ёзувчилари, шоирлари, драматурглари ўз ижодларида реализм методини кенг қўлланмоқдалар. Уларнинг илғорлари социалистик реализм моҳиятини яхши тушунадиган бўлиб қолдилар». «Сўз санъаткорларимизга назарий қурол бермоқ учун, деди Г. Витана, халқ ёзувчилари фронти марксизм адабиётини нашр этишга киришди. Шу китоблар туркумидан энди «Адабиётда ва санъатда социалистик реализм» деган китобни нашр қилмоқчимиз.

Е. МЕНКЕС.

Советлар Иттифоқининг 140 мингдан ортиқ меҳнаткаши бу йил Болгариянинг Қора денгиз соҳилида жойлашган курорт ва санаторийларида дам олишади.

СУРАТДА: машҳур курортлардан бири бўлган «Қуёшли қирғоқ» курорти.

БТА—ТАСС фотоси.

ГДР Вьетнам Демократик Республикасига берган ёрдами учун ҳақ олмайди

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикаси кейинги йилларда Вьетнам Демократик Республикасига ёрдам тариқасида берган кредитлари учун ҳақ олмайдиган бўлди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Германия Демократик Республикасининг бу ерда эълон қилинган қарорларида шу ҳақда гапирилади.

Шу тўғридаги ахборотда бундай дейилади: «Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ва Германия Демократик Республикасининг ҳукумати пролетар интернационализми ва қаҳрамон Вьетнам халқи билан қардошларча бирдамлик принципларига амал қилиб, уруш оқибатларини тезроқ тугатиш ва социалистик қурилишни муваффақиятли давом эттиришда ВДРга кўмаклашиш мақсадида Германия Демократик Республикаси томонидан ўтган йиллар мобайнида мол етказиб бериш ва кўрсатилган хизмат ҳақини тўлаш учун Вьетнам Демократик Республикасига ёрдам тариқасида берилган кредитларнинг ҳақини ундириб олмасликка қарор қилдилар».

ҲИНДИСТОН ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАР КОНГРЕССИГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон жамоатчилиги шу йил кузида Москвада ўтказиладиган тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгрессида қатнашиш учун ҳозирлик кўрмоқда, деди ТАСС мухбири билан қилган суҳбатда Бутунҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилотининг бош секретари Читта Бисвас. Ҳиндистон илгари ҳеч қачон бу хилдаги катта делегацияни халқаро анжуманга юбормаган эди. Москвага борадиган бу делегация ҳинд халқининг жуда кенг қатламларини ўз ичига олади. Империализм ва реакция кучларига қарши бутун дунёдаги тараққийпарвар жамоатчилик олиб бораётган курашга ўз ҳиссамизни қўшиш имкониятидан хурсандмиз. Империализм ва реакция кучлари Осиё қитъасида тинчликни бир неча марта буздилар ва ҳозирги пайтда Осиё мамлакатлари ўртасида тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга халақит бермоқдалар.

Тинчликсевар кучларнинг позицияси ҳозир ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамдир, деб таъкидлади Читта Бисвас. Совет тинчлик программасининг амалга оширилиши натижасида «совуқ уруш» даври ўтмишга қараб кетмоқда. Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принциплари, янги жаҳон уруши хавфидан дунёни халос қилишга қаратилган принциплар ҳамманинг эътирофига сазовор бўлди. Бунда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг шахсий фаолияти жуда катта роль ўйнади.

Москвада ўтказиладиган тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси, деди Читта Бисвас, бутун дунёда тинчлик учун курашда олға қараб қўйилган муҳим қадам бўлади. Тинчликсевар кучларнинг тарихда мисли бўлмаган бу анжуманига ер юзидаги юз миллионлаб кишилар номидан гапирадиган миллий ва халқаро ташкилотларнинг вакиллари тўпланадилар. Уларнинг овозини кескинликни юмшатиш жараёнига ҳали ҳам қаршилик қилаётганларнинг ҳаммаси эшитиши керак. Шунинг учун ҳам тинчликсевар кучлар жаҳон конгрессининг Москвада чақирилишини бутун дунёдаги халқлар сабрсизлик билан кутмоқдалар, деди Бутунҳиндистон тинчлик ва бирдамлик ташкилотининг бош секретари.

РУМИНИЯ ДОРИ-ДАРМОНЛАРИ

БУХАРЕСТ. Ҳозирги вақтда Руминиянинг фармацевтика саноати 2 мингдан кўпроқ ҳар хил дори-дармонлар ишлаб чиқармоқда. Руминия дори-дармонлари жаҳоннинг 60 мамлакатида маълум.

Ҳозирги беш йилликда ана шу тармоқни янада ривожлантириш кўзда тутилади. Бу тармоқнинг маҳсулоти 55 процент кўпайтирилади. 1975 йилга қадар тахминан 90 та янги даволаш препаратларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Ана шу тармоқнинг ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтиришда социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари Руминия Социалистик Республикасига катта ёрдам бермоқда.

(ТАСС).

Саволларингизга жавоб берамиз

АГАР ЖАБРЛАНУВЧИ КЕЛМАСА...

Ҳурматли редакция,
бирор узрли сабаб туфайли, жабрланувчи суд мажлисига келмай қолса, суд унинг иштирокисиз ҳам ўз ишини давом эттириши мумкинми?

Х. ИСОҚОВ.

Ўзбекистон ССР жиноят — процессуал кодексининг 250 моддасида таъкидланишича, агар жабрланувчи бирон сабаб билан суд мажлисига келмай қолса, бунда суд жабрланувчининг иштирокисиз ҳам ўз ишини давом эттириши мумкин. Лекин, бу вақтда у жабрланувчининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини тўла ҳимоя қилиши керак. Борди-ю, суд ишни давом эттиришни лозим топмаса уни кейинга қолдириши ҳам мумкин. Шуни унутмаслик кераки, жабрланувчининг кўрсатувлари асосий далил манбаларидан бири ҳисобланади. Шунинг учун ҳам иложи борича, унинг барча суд мажлисларида қатнашишини таъминлаш зарур.

Хусусий айблаш ишларида жабрланувчининг бўлиши масалани тўғри ҳал қилишга ёрдам беради. Лекин бундай вақтда ҳам у узрли сабаб билан суд мажлисига кела олмаган бўлса, иш ётқизилмайди. Борди-ю, суд ўз қарори билан ишни ётқизмоқчи бўлса, судланувчи норозилик билдиришга ҳақли.

◎ **Мамлакатлар, одамлар, одатлар**

Л. ОЛЬГИН

ЯНА ТАСАДАЙЛАР ҲАҚИДА

Матбуот саҳифаларида Филиппиндаги Минданао оролида жойлашган тоғли чакалакзорларда яшовчи энг қолоқ қабила топилгани ҳақида хабар эълон қилинганига бир йилдан ошди. (Бу ҳақда ўтган йили «Тошкент оқшоми»да ҳам эълон қилинган эди).

Мутахассисларнинг фикрига қараганда, тасадай манубе қабиласи 500 йилдан 1000 йилгача давр мобайнида ташқи дунёдан ажралган ҳолда яшаган. Бу нарсани аниқлаш учун кўпроқ тилшунослар шуғулланишди. Негаки, тасадай манубе қабиласининг тили ҳам малай-полинез тили группасига киради. Қабиланинг тил запаси қанчалигига қараб у қачон бошқа қабилалардан ажралиб қолганлигини аниқлаш мумкин.

Тасадай манубе қабиласи ўзгалардан ажралиб. 1000 йил яшаганми, 500 йилми, ҳарқалай бу кичик давр эмас. Шунга қарамай, ўша ўтган барча йилларни сўнгги бир йил билан асло солиштириб бўлмайди. Негаки, кейинги бир йил ичида қабила учун юз йиллар мобайнида рўй бериши мумкин бўлган воқеалар бўлиб ўтди.

Хўш, тоғ чакалакзорлари орасида адашиб қолган бу қабила хаётида сўнгги бир йил мобайнида қандай ўзгаришлар рўй берди? Тасадай манубе қабиласини бутун инсоният тараққиёти билан тенглаштиришни тезлаштиришга уриниш қабила учун фожиа бўлиши аниқ эди. Этнография тарихида бунга кўп мисоллар бор. Жанубий Америкадаги ҳиндулар, Австралиядаги аборигентлар қисматини эслаб кўринг. Ҳозир улар катта шаҳарларнинг бир чеккасида ғариб ва бахтсиз ҳаёт кечиришяпти. Шунинг учун ҳам, тасадай манубе қабиласини кашф этган доктор Мануэль Элисальде тавсияси билан ушбу қабила топилган район қўриқхона деб эълон қилинди. Шундай қилиб, чакалакзор одамлари билан бошқа барча кишиларнинг алоқа қилиши тақиқлаб қўйилди. Бунинг учун кичик миллат ишлари билан шуғулланувчи президентлик кенгашининг рухсатини олиш керак. Кенгаш раиси қилиб Мануэль Элисальденинг ўзи сайланган.

Шунга қарамай, орадан ўтган бир йилдан кўпроқ вақт мобайнида бир неча группа журналистлар ва антропологлар чакалакзор одамлари ҳузурига меҳмон бўлиб келишди. Ана шу қисқа учрашувлар ҳам қабила ҳаётида ўз изини қолдирди. Масалан, тасадайлар шу пайтгача кўрмаган консерва банкалари пайдо бўлиб қолди. Тасадайлар унинг ичидаги гўштга эмас, кўпроқ банканинг ўзига қизиқишади. Банкаларни яхшилаб пачоқлаб махсус жойга элтиб қўйишади. кейин уларнинг тунукасини ёғоч учига кийгизиб, ейишга яроқли илдизларни кавлаб олишда фойдаланишади. Ёки сопқон учун найза ясашади. Умуман олганда, тасадайлар консервани ёмон кўришади, деб бўлмайди. Улар консервани ейишса ҳам, уни чинакам овқат деб билишмайди. Уларнинг чинакам овқати эса юз йиллар мобайнида қандай бўлиб келган бўлса, ҳозир ҳам шундай. Улар ейишга яроқли илдизлар. пиёзлар. бақаларни тановвул қилишади. Баъзан, майда қисқичбақалар. шиллиқ қуртларни ҳам еб туришади. Гоҳо-гоҳо уларнинг қопқонига кичикроқ маймун ёки чўчқа тушиб қолса. жуда қувониб кетишади. Улар илгарилари маймун ва ёввойи чўчқани ов қилишмас эди. Бу ишни уларга манобо-блит қабиласининг овчиси Дафал ўргатган. Илгари эълон қилинганидек, Қуш деб лақаб олган бу овчи тасадайлар билан тасодифан кўришиб қолган ва уларни ташқи дунё билан боғлаган биринчи киши эди. Тасадайларга сопқон отишни ўргатган ҳам мана шу овчи.

Қабила кишиларини текшириб кўрган врачларнинг фикрига қараганда, уларнинг қисқа умр кўришига ва камайиб бораётганига асосий сабаб жуда қашшоқларча ва бир хилда овқатланишдир. Тасадайларнинг боласи ҳам жуда оз. Хўш, нима қилиш керак? Четдан овқат олиб келиб уларга тарқатиш керакми? Лекин бундай қилинса, тасадайлар ўз тирикчилик манбаидан жудо бўлиб қолади. Доктор Элисальде бошқача йўл тутишга жазм этди. Тасадайларга гуруч жуда маъқул бўлиб қолди. Шунинг учун, уларга шоликорликни ўргатмоқчи бўлишди. Тасадайлар орасидан бир неча эркак кишини ажратиб олиб, манобо-блит қабиласига олиб боришди. Бу қабиладагилар шоликорликнинг энг оддий усулини қўллашади: ўрмонни ёндириб юбориб, кул билан ўғитланган ерга шоли сочишади. Ер чарчаганидан кейин бошқа жойга кўчишади. Бу усул мутахассисларнинг фикрича, тасадайлар учун ҳам унчалик қийин эмасдек кўринар эди.

Тасадайлар қўшни қабила одамларининг ишини диққат билан кузатишди. Аммо ҳеч нарсага тушунишмади. Бу ғалати одамлар шундоқ ширин донни ейиш ўрнига, нега ерга сепишяпти? Ўрмонда шунча илдиз тўлиб ётган бир пайтда, ерни кавлаб, уруғ сепиб меҳнат қилиб ўтиришнинг нима кераги бор?

Олимларнинг хафсаласи пир бўлди. Демак, тасадайлардан яқин орада миришкор деҳқон чиқмайди. Гарчанд деҳқончиликнинг мазкур усули жуда содда бўлса-да, тасадайлар уни қисқа вақт ичида ўргана олмаслиги кўриниб қолди.

Тасадайлар кийимида (агар кийим деб аташ мумкин бўлса) бир мунча ўзгариш рўй берди. Ҳозир қабиладаги ёши катта одамлар бегоналарни кўрганда баданини бироз бўлса ҳам яширадиган бўлди. Бу борада бошқа ўзгариш рўй бермади. Тасадайлар четдан келаётган одамларнинг кийим-кечагига синчиклаб тикилишса ҳам уни кийишни орзу қилишмади. Улар нима учун бундай қилаётгани аён эмас. Ҳаркалай. улар четдан келаётган ғалати махлуқотлар учадиган темир қушларда осмондан тушиб келаётганини кўриб, уларни одам эмас, худо деб ўйлашса керак. Биз худолар билан тенглашишни орзу қилмасак ҳам бўлади, деган фикрда бўлишса ҳам эҳтимол.

Ҳозирча тасадай манубе қабиласи аъзоларининг тили ҳам янги сўзлар билан бойигани йўқ. Улар «вертолёт», «консерва банкаси», «гуруч» деган тушунчаларни нима билан ифодалаши номаълум. Бунинг учун ўз тасаввурларича сўзлар йиғиндисини топишган бўлса эҳтимол. Масалан, вертолётни «шовқин солиб учадиган» нарса деб аташса керак. Ҳар нима бўлганда ҳам ҳозирча тасадайларнинг ақлини шоширибқўядиган янгиликлар кетма-кет рўй бераётгани йўқ. Бундан кейин нима бўлади?

Кўпчилик мутахассислар тасадайларни аста-секин Минданао оролидаги бошқа қабилалар даражасига «кўтариш» керак деб ҳисобламоқдалар. Масалан, улар манобо-блит қабиласи даражасига етиб олганда олга қараб жуда катта қалам қўйган бўлар эди. Шундай қилиб, тасадайлар бошқа қабилалар билан иноқлашиб кетарди. Бунинг устига, тасадайлар орасида эркаклар кўп, аёллар эса кам. Улар бошқа қабилалар билан қудачилик қилса, ўз ҳаётини сақлаб қолиши осонлашган бўлур эди.

Буларнинг ҳаммаси тасадай манубе қабиласининг келажаги ҳақида қилинаётган тахминлар, холос. Негаки, тасадай қабиласининг келажаги нима бўлишини ҳали ҳеч ким аниқ билмайди. Қабиланинг келажаги мавҳум.

«Вокруг света» журналидан.

Уй бекалари, сизлар учун

ШИНГИЛ МАСЛАҲАТЛАР

▲ Ун ва гуручга қурт, мита ва бошқа ҳашаротлар тушмасин десангиз қопга тозаланган ва паллаларга ажратилган 2—3 бош саримсоқ ташлаш керак. Саримсоқни тозалаганда палласининг устки пўсти шикастланмасин, акс ҳолда у ириб кетади.

▲ Уй, йўлак, даҳлиз ва дон омборларида деворнинг полга туташган жойларига қуритилган мойчечак (ромашка) сепиб қўйилса, сичқон йўқолиб кетади.

▲ Кўзга заҳарли химиявий моддалар тушганда қайнатилган совуқ сув билан ювиш, кетидан ичимлик соданинг икки процентли эритмаси билан ювиб ташлаш лозим.

▲ Сарғайиб қолган кирни оқартириш учун «Чайка» деган оқ порошокдан фойдаланинг.

▲ Оқариши қийин бўлган кирларни олдин гидросульфитда оқартиргач, водород пероксидида ювинг, сўнг тозалаб чайқаб ташланг.

СПОРТ ХАБАРЛАРИ

1974 йил жаҳон биринчилигининг шу йил кузда бўладиган иккита саралаш учрашувида Чили футболчилари СССР терма командасининг рақиби бўлади. Улар Монтевидеода ўтказилган учинчи, қўшимча учрашувда Перу командаси устидан 2:1 (1:1) ҳисобида ғалаба қозондилар.

Биринчи учрашувни перуликлар 2:0 ҳисобида ютган эди, иккинчи учрашувда эса Чили терма командаси худди шундай ҳисоб билан ютди.

* * *

Львовлик шахматчи А. Белявский ёшлар ўртасида жаҳон чемпионлигини қўлга киритди. Англияда ўтказилган чемпионатнинг сўнгги турида у С. Марьянович (Югославия) устидан ғалаба қозониб, 8,5 очко тўплади.

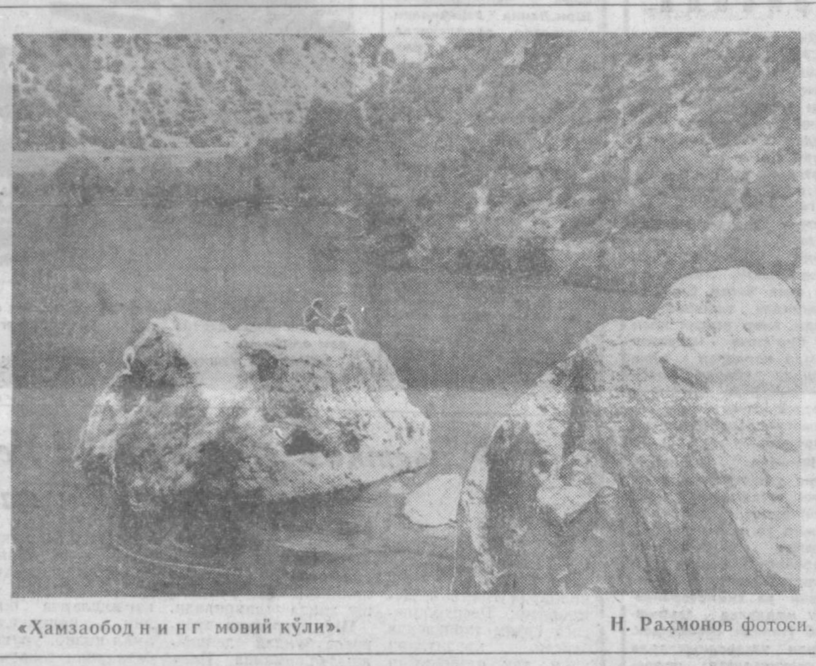

«Ҳамзаобод н и н г мовий кўли». Н. Раҳмонов фотоси.

Жаҳон пазандалигидан лавҳалар

„Имом байилди“

Туркия пазандалари ўзлари ижод этган таомларга ғалати номлар қўйишади: «Вазирнинг бармоғи», «Жононнинг бели», «Ярадорнинг салласи», «Туркларнинг роҳати»...

Булар барчаси егулик овқатларнинг номи. Пазанда таом ижод этаркан, кўпинча унга ном топишда анча қийналади. Туркиялик пазандалар шу қийинчиликдан осонгина қутулишади. Улар таом ижод этаётганларида бирон вақеа содир бўлиб қолса, овқатни ўша воқеа билан атаб юборишади, вассалом. «Имом байилди» ҳам таом номи.

Бир ошпаз бақлажондан янги таом ижод этиб турганда, ошхонага ҳушидан кетган бир имомни олиб киришади.

— Имама йемак вериниз, байилди,[1] — деди кимдир.

1. Имомга овқат беринг, у ҳушидан кетиб қолибди.

ДОСААФ ташкилотларида

Самарқанд область Пастдарғом районидаги ДОСААФ спорт-техника клуби ҳузурида очилган шофёрлар курсини 22 киши тамомлаб чиқди. Уларнинг ҳаммаси яхши назарий ва амалий билим олганликларини имтиҳон вақтида намойиш қилдилар...

Тошкент трактор заводида ит ўргатиш секцияси ташкил этилди. Республика ДОСААФининг бошланғич ташкилотлари ҳузурида биринчи марта ташкил этилган бу секцияда ит ўргатишга ишқибоз 15 киши шуғулланмоқда. Корхона ходими Геннадий Дмитриенко секцияга раҳбарлик қилмоқда. Унинг Лада номли овчарка ити республика мусобақаларида бир неча марта қатнашиб, беш марта мукофот олди.

Андижоннинг «Савай» совхозида мотоциклчилар секцияси тузилди. Тракторчи, механизатор, пахтакорлардан 25 йигит-қиз секцияда машғулотларни бошлаб юбордилар. Ҳозир бу совхозда спортнинг техника турлари бўйича шу хилдаги тўртта секция ишламоқда.

(ЎзТАГ).

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

СУРАТДА: Ленин проспектидаги янги бино.

М. Нуриддинов фотоси.

Фан ва техника янгиликлари

СОФИЯ. Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг қарорига биноан Болгария Фанлар академияси ҳузурида денгиз тадқиқотлари ва океанография институти ташкил этилди. Бу институт денгиз физикаси, химияси, гидрологияси ва климатологиясига, денгиз тубининг ва денгиз соҳилларининг гидродинамикаси ва геоморфоло г и я с и г а, шунингдек, денгиз бўйи районларида гидроиншоотлар қуриш ва уларни ишлатишга алоқадор проблемалар билан шуғулланади. Қора денгиз ресурсларидан самарали фойдаланишнинг бош программасини тузиб бериш янги институт олдидаги энг муҳим вазифалардан биридир. Илгари шу масалаларнинг ҳаммаси билан айрим-айрим илмий муассасалар ва ташкилотлар шуғулланар эди. Денгиз тадқиқотлари ва океанография институти Варна шаҳрида ташкил этилади.

ВАРШАВА. Польша конструкторлари яратган «ПЗЛ—106» самолёти бу ерда синовдан ўтказилмоқда. Янги машина қишлоқ хўжалик авиациясида ишлатилиб келган «Гаврон» маркали самолётнинг ўрнини олади. «ПЗЛ—106» яхши унумли ишлаши, учувчининг ишлаши учун бехатарлиги билан «Гаврон» самолётидан устунлик қилади.

ПАП агентлиги берган хабарда айтилишича, бу самолёт 700 килограммдан 1000 килограммгача, яъни «Гаврон» самолётига нисбатан икки баравар кўп химикат ортиб уча олади.

БУДАПЕШТ. Венгрияда тажриба тариқасида пластмассадан ғалла омбори қуришга киришилди.

Ҳар бири 800 тонна дон сиғдирадиган мана шундай ғалла омборларидан тўрттаси биринчи марта Весто деган жойда (Бекеш вилояти) қурилди.

Пластмассадан қурилган ғалла омборининг одатдаги омборларга нисбатан бир қанча афзалликлари бор. Масалан, бундай омборларни қуриш 50 процент арзонга тушади ва унчалик кўп вақт талаб қилмайди.

БУХАРЕСТ. Молдова ва Трансильваниянинг асосий иқтисодий, маъмурий ва маданий марказларни бир-бирига туташтирган магистралнинг биринчи 110 километрли участкаси, яъни Аджуд билан Гимеш ўртасидаги темир йўлни электрлаштириш ниҳоясига етказилди.

Руминиядаги бошқа бир қанча муҳим темир йўл участкаларини электрлаштириш ишлари ҳам жадаллик билан бажарилмоқда.

1975 йилнинг охиригача яна 850 километр темир йўл электрлаштирилади. Ушбу беш йилликда Руминияда темир йўл транспортини реконструкция ва модернизация қилишга бундан олдинги беш йилликдагига нисбатан 40 процент кўп маблағ ажратилди.

ПРАГА. Социалистик Чехословакияда темир йўл транспортини электрлаштириш ишлари мунтазам равишда олиб борилмоқда. Электрлаштирилган темир йўл транспортининг кўпгина афзалликларидан бири шуки, у мамлакат халқ хўжалиги учун анчагина ёқилғини тежашга имкон беради. 1972 йилнинг ўзидагина республикада темир йўллар электрлаштирилганлиги ҳисобига 227 минг тонна шартли ёқилғи тежалди. Бу йил тежаладиган ёқилғи 351 минг тоннага етказилади.

Умуман бешинчи беш йиллик ичида (1971—1975 йилларда) шу тариқа уч ярим миллион тонна ёқилғини тежаш планлаштириб қўйилди. Бу вазифа Чехословакия Компартияси XIX съездида белгилаб берилган беш йилликнинг вазифаларидан биридир. Мутахассис л а р н и н г фикрича, бу программа 1974 йилнинг охиридаёқ тўла бажарилади.

БЕЛГРАД. Босниянинг Какань шаҳрида цемент заводи қурила бошлади. Икки йилдан кейин ишга тушадиган бу завод ҳар йили 700 минг тонна цемент ишлаб чиқарадиган бўлади. Ҳозирги вақтда Белград яқинида яна бир цемент заводи қуриш плани кўриб чиқилмоқда. Шу йилнинг дастлабки олти ойи ичида Югославияда 3.4 миллион тонна, яъни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 437 минг тонна кўп цемент ишлаб чиқарилди. Бу муҳим бинокорлик материалини ишлаб чиқарадиган янги қувватлар қуришни аввало Югославия шаҳарларида уй жой қурилиши кенгайиб кетганлиги талаб қилмоқда.

ВЕНА. Қуйи Австриянинг Кремс деган жойида Дунай дарёсига қурилган кўприк ишга туширилди. Автомобиллар қатнаши учун мўлжалланган ва узунлиги 1 километрдан кўпроқ бўлган бу кўприк Европадаги энг катта кўприкларнинг бири бўлиб. Австриянинг шимолий районларини мамлакатнинг асосий автомобиль йўли бўлган Вена-Зальцбург йўли билан боғлаш учун катта аҳамиятга эга бўлади. Кремсдаги янги кўприк Қуйи Австрияда кейинги ойларда ишга туширилган кўприкларнинг учинчисидир. Хайнбург ва Мелькда ҳам Дунай дарёси устига мана шундай кўприклар қурилди ва ишга туширилди.

ТОКИО. Маълумки, Япония ороллардан иборат. Унинг икки асосий ороли бўлган Хонсю билан Кюсю ўртасида Симоносеки бўғози остидан тоннель қазилди. Жаҳондаги энг катта тоннелларнинг бири бўлган бу тоннелнинг узунлиги 18 километр 675 метр. 1970 йилнинг март ойида қазила бошланган бу тоннель энди ниҳоясига етказилди. Тоннелнинг ичини пардозлаш. ускуналар жойлаштириш ва темир йўл қуришдан иборат ҳамма ишлар келгуси йилнинг июнь ойида батамом битказилади. деб мўлжаллаб қўйилди.

(ТАСС).

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 8|VIII да **Йўқолган узук.** 9|VIII да **Аяжонларим,** 10|VIII да **Ажал минораси.**

Кино

8 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уз хоҳиши билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00).

Дача — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кечқурун).

Қора лола (19.00, 21.00) — «КЎКЧА».

Тилла зирак — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Беҳуда шов-шув — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (20.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Лаутарлар — ТЕЛЬМАН номли.

Фанфан-Тюльпан — «РАКЕТА», КИРОВ номли.

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Иродали қиз — «ХИВА».

9 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уз хоҳиши билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун);

Тақиқланган ўйинлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Дача — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дунё (11.00, 14.00), **Қора лола** (15.00, 19.00, 21.00). — «КЎКЧА»

Тилла зирак — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Беҳуда шов-шув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (18.40, 20.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Лаутарлар — ТЕЛЬМАН номли.

Фанфан-Тюльпан — «РАКЕТА».

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Иродали қиз — «ХИВА».

Кашмирдаги севги — КИРОВ номли.

Телевизор

8 АВГУСТ Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 18.35 Кичкинтойлар учун. «Бойчечак» программаси. 19.05 «Майдонда биринчи марта». Мультфильм. 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.30 «Ўзбекистон чорвадори» программаси. Самарқанддан олиб кўрсатилади. 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Ёш ижрочилар концерти. **Москва кўрсатади.** 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Заря» (Ворошиловград) — «Спартак» (Москва) Ворошиловграддан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Тўп, тўп, тўп». Илмий-оммабоп фильм. 18.40 Концерт. 19.30 «Заминни қандай қадрламоқ керак». Телевизион очерк. 20.00 Рангли телевидение. Курск жангининг 30 йиллиги олдидан. «Ҳалоскорлик», Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 21.30 «Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили». 22.00 Бадиий фильм (рус тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. 19.10 «Ўталмаган бурч», Бадиий фильм. (ўзбек тилида), 20.30 Реклама. 20.40 А. Софронов. «Бўрон». Чимкент области рус драма театрининг спектакли.

9 АВГУСТ Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Ёшлар ижоди». 13.15 Ёзувчи В. Коротич чиқиши. 13.30 Рангли телевидение. «Биринчи ҳужум». Бадиий фильм. 14.40 «Инсон ва меҳнат». Телевизион очерк. 15.10 Рангли телевидение. Эфирда «Молодость». 16.00 Мусобақа кундалиги. 16.15 Концерт. 17.00 Кўрсатувлар программаси. 17.05 Янгиликлар. 17.15 «Касб ҳақида ҳикоялар». 17.45 Адабий ўқиш. РСФСР халқ артисткаси Л. Сухаревская ўқийди. 18.05 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Студентлик меридиани». 19.15 «Ахборот» информацион программаси. 19.30 «Дўстлик» экрани». Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Ўзбекистон телевидениелари биргаликда тайёрлаган кўрсатув. **Узбек тилида:** 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Ишлаб чиқариш илғорларининг талабларига мувофиқ концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.30 Шеърият мухлисларига. 22.45 «Любавинларнинг тугатилиши». Бадиий фильм.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 11.00 Ўқувчилар учун. «Адабий топишмоқ». 11.30 «Суяги йўқ бола». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 Бутуниттифоқ радиоси ва телевидениеси «Ёшлик» Катта болалар хорининг концерти. 19.30 «Инсон ва қонун». 20.00 Рангли телевидение. «Грузия қўшиқлари». Фильм-концерт. 20.30 Ўқувчилар учун. Ўрмончилик ва табиатни муҳофаза қилиш ёш болалар аъзоларининг Бутунроссия слёти, Петрозаводскдан олиб кўрсатилади. 21.05 Г. Ибсен. «Хаёл». Совет Иттифоқи Давлат Малий театрининг спектакли. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Г. Ибсен. «Хаёл». Спектаклнинг давоми.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. **Узбек тилида:** 19.10 «Чол-кампир бор экан». Бадиий фильм. 21.20 «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг» (рус тилида). 21.40 «Татар операсидан саҳифалар». Фильм-концерт.

ЎҚУВЧИЛАР ВА ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

10 АВГУСТДАН 6 СЕНТЯБРГАЧА

«ТАШХОЗКУЛЬТТОРГ» МАГАЗИНЛАРИ

янги ўқув йили учун мактаб-ёзув ва канцелярия моллари савдоси бўйича

МАКТАБ БОЗОРИНИ ТАШКИЛ ҚИЛАДИ

МАГАЗИНЛАР АДРЕСИ:

2 — Первомайский бозори.

3 — Куйбишев шоссеси («Қўйлиқ» посёлкаси).

5 — Госпиталь бозори.

8 — Луначарский маркази.

9 — Строительная кўчаси (1-уй қуриш комбинати).

10 — Фарҳод кўчаси («Чилонзор» массиви, 12-квартал).

12 — Ш. Руставели кўчаси.

17 — «Сергели» йўлдош шаҳарчаси.

18 — Киров кўчаси.

22 — «Тысяча мелочей» — Муқимий кўчаси, 4-уй.

25 — Навоий кўчасидаги шаҳар ярмаркаси.

36 — У. Юсупов кўчаси, 95-уй.

37 — Олой бозори.

47 — Ш. Руставели ва Муқимий кўчалари муюлишида.

49 — «Ташкабель» заводи бозорида.

60 — 4-турар жой шаҳарчаси.

МАКТАБ БОЗОРЛАРИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҲАМЗА РАЙПИШЧЕТОРГИНИНГ ҲАММА МАГАЗИНЛАРИ

аҳолидан ҳар куни турли ҳажм ва формадаги шиша идишларни, шунингдек ярим литрли евробутилка типидаги шишаларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:

5-магазиннинг қабул пункти — Бакинская кўчаси, 216-уй.

8-магазиннинг қабул пункти — Сельмашская кўчаси.

15-магазиннинг қабул пункти — Жарқўрғон кўчаси, 25-уй.

19-магазиннинг қабул пункти — Строительная кўчаси, Уй қуриш комбинатининг бозори.

23-магазиннинг қабул пункти — Куйбишев шоссеси, 337-уй;

25-магазиннинг қабул пункти — Миршаропов ва «Радость» кўчаларининг муюлишида.

26-магазиннинг қабул пункти — Ленинчи ва Мураб кўчаларининг муюлиши.

33-магазиннинг қабул пункти — Лисунов кўчаси 29-уй;

35-магазиннинг қабул пункти — XXIII партсъезд кўчаси, 22-уй;

36-магазиннинг қабул пункти — М. Ҳасанова кўчаси, 16 «а» уй.

ҲАМЗА РАЙПИШЧЕТОРГИ.

С. П. ГОРБУНОВ НОМИДАГИ ЗАВОДГА

Граждан авиациясининг Тошкент шаҳридаги 243-заводи базасида «ИЛ-62» самолётларини тузатиш бўйича парчинловчилар ва слесарлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—02582. Нашр В—2547.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими — 33-81.42.